

Volmer Rosenkilde

DANSK BIBLIOFILI 1950

AARET 1950 bragte 81.218 Bognumre over Auktionsbordet, og de blev i Hammerslag betalt med Kr. 239.112,50, i Gennemsnit ca. 2,95 Kr. Aaret forud var Gennemsnitsprisen ca. 2,80 Kr.

Første Auktion fandt Sted 18. Januar og rummede bl.a. Teaterchef *Cai Hegermann-Lindencrones* Bøger. Takket været livlig Interesse fra Familiens Side blev selv ubetydelige Ting ret pænt betalt. En interessant Bog var et Skrivepapireksempplar af Charlotte Dorothea Biehls *Den Ædelmodige 1767* med Forfatterindens Dedikation og Tilskrift af V. J. Wegener.

Et bemærkelsesværdig godt dansk historisk Brugsbibliotek, som havde tilhørt Dr. phil. *William Christensen*, kom under Hammeren den 30. Januar.

Og den 29. Marts kom saa Aarets betydeligste Bogauktion, Lektor *Th. A. Müllers* Samling. Gennem hele sit Liv dyrkede Lektor Müller H. C. Andersen og Holberg – hans Biografi af den unge Holberg er saa langt den bedste, der er skrevet til Dato – og hans Samling bar i udstrakt Grad Præg af denne Interesse. Den var tilvejebragt med stor Energi. Havde Th. A. Müller andetsteds bemærket en attraaværdig Bog, som han selv manglede, gjorde han talentfuldt og energisk opmærksom paa, at netop denne Bagatel vilde afrunde hans egen lille Samling. Og ved Bytteforslag eller paa anden Maade lykkedes Transaktionen ofte.

Resultatet var en for begrænsede Midler tilvejebragt sjælden smuk H. C. Andersen og Holberg Kollektion, der paa Auktionen honoreredes smukt, ja undertiden fantasifuldt. At en Bog som *Billedbog uden Billeder 1840* først skulde faa Hammerslag ved 160 Kr., eller det lille Hefte *En Nat i Roeskilde 1850* naa 99 Kr. havde vel ingen paa Forhaand tænkt sig. *Eventyr fortalte for Børn, 1-2, 1835-42* blev, uagtet kun det ene Bind var første Oplag – hvad Kataloget meget diskret undlader at oplyse noget om – betalt med 2310 Kr. foruden Salær.

Holbergsamlingen indeholdt en lang Række af de sjældne Tryk. *Democritus og Heraclitus 1721* slap billigt igennem for 315 Kr., mens *Hans Mikkelsens 4re Skiemte Digte 1722* og 1728 var vel betalt med henholdsvis 975 og 990 Kr. Holbergs første selvbiografiske *Epistola 1727* kom til at koste sin nye Ejer 2500 Kr., og den lille Skolebog *Synopsis Historie Universalis* fra 1733 1350 Kr. Første Eftertryk af *Peder Paars' tre første Bøger 1720* – der før Dr. Carl S. Petersens Undersøgelse blev anset for Originaludgaven – betales med 2810 Kr. Under den livlige Diskussion, der efter denne Kraftanstrengelse opstod

i Auktionssalen, listede en Køber upaaagtet til at erhverve den første fuldstændige *Paars-Udgave* med alle fire Bøger 1720 i et smukt Eksemplar for 180 Kr. Men saa var man ogsaa kommet til Hægterne igen, og det meget mindre værdifulde Optryk fra 1728 – i Kataloget anført som værende fra 1720 – naaede 200 Kr., ja selv den ellers ikke særlig efterstræbte Udgave fra 1752 kom helt op i 175 Kr. Meget rimeligt solgtes *Den Danske Skue-Plads* 1–5, 1731 med de to Tillægsbind 6–7, 1753–54 for 1875 Kr. En Sjældenhed var det Bind af *Kiøbenhavnnske Nye Tidender om Lærde og curieuse Sager* fra 1754, der indeholdt alle Indlæg og Sørgedigte i Anledning af Holbergs Død og Bisættelse; det betaltes med 300 Kr. – Blandt Samlingens øvrige Bøger er der Grund til at nævne et smukt Eksemplar af Oehenschlägers *Digte* 1803, der først fik Hammerslag ved 520 Kr.

At gennemgaa Bøgerne til en Auktion 26. April var ellers en Ørkenvandring, men et enkelt Lyspunkt var 3 Originaludgaver af Søren Kierkegaards Bøger i Forfatterens egne Gaveeksemplarer, deraf de to med Dedikation.

Sidst i Maj oplevede man hos Hee et af de Salg, der nok kunde faa ellers bogvante Folk til at studse. Et Eksemplar af Henrik Pontoppidan *Sandinge Menighed*, Vignet-Udgaven 1903, blev budt op i 620 Kr. Det var et af fem Eksemplarer paa Japanpapir. Men havde en Antikvar fordristet sig til at forlange samme Pris, havde han mistet Bogsamlerens Agtelse. At et Dedikationseksemplar af en sen engelsk Oversættelse af H. C. Andersens Eventyr, London 1870 betaltes med 610 Kr. var ogsaa dyrt, men dog mere forklarligt.

Blandt en Samling overvejende defekte eller beskadigede gamle Bøger, der havde tilhørt Kasserer *J. Ørgreen-Jacobsen* i Malmø, og som solgtes 14. Juni, var de eneste kendte Fragmenter af første og tredje Bind af Peder Tidemands Fordanskning af Spangenberg's *Postil* 1560. De solgtes for 420 Kr.

Paa Aarets sidste Bogauktion 4. December var den mest bemærkelsesværdige Bog et noget gulplettet Eksemplar af Originaludgaven af Kaalund og Lundbyes *Fabler for Børn* 1845, der blev højt betalt med 401 Kr. Det var et af de Eksemplarer, som Forlæggeren lod kolorere, da Samtiden ikke vilde købe dette fine Pionerarbejde – Forbilledet for de bedste af den følgende Generations danske Børnebøger.

I Aarets Løb udkom følgende *Bøger om Bøger*:

Almindelig litteraturhistorie og udenlandsk skønlitteratur indtil 1900. Litteraturfortegnelse til brug på Statens Biblioteksskole. Trykt som manuskript. 3. udg. 36 S. 3. 50.

Andersen, Knud: Lidt af hvad jeg husker –. I Anledning af J. Chr. Petersens (Papirhandels) 100-Aars Jubilæum. 14 S. Ikke i Handelen.

Anker, Jean: Otto Friderich Müller's Zoologia Danica. 122 S. Ill. 12.–

Avis-kronik-index. Udg. af Folkebibliotekernes bibliografiske Kontor. Red. af Anne-Lise Hjuler. 11. årg. 30.–

Banke, Jørgen: Folkebibliotekerne i Danmark. Faglig læsning, nr. 221. 20 S. Ill. 1.–

Bay, J. Chr.: Der kommer en Drøm fra de unge Aar. Julen 1949. 22 S. Ill. Ikke i Handelen.

Bibliografisk fortegnelse over statens tryksager og statsunderstøttede publikationer 1949.

Impressa publica regni Danici 1949. Udg. af Danmarks Institut for international Ud-

DANSK BIBLIOFILI 1950

- veksling af videnskabelige Publikationer under red. af K. Schmidt-Phiseldeck i samarbejde med Ellen Jensen, 72 S. 1.—
- Biblioteksårbog 1950. 10. årg. Udg. af Danmarks Biblioteksforening. Red. af Aase Borregaard. 162 S. 5.—
- Bidrag til den danske Bibels Historie. Festskrift i anledning af den danske bibels 400 års jubilæum. Udg. af Aarhus Universitet. Red. af Bertil Molde. 176 S. Ill. 10.—
- Birrel, Augustine*: Bøgers forlokkelse. Tre essay fordansket af K.F. Plesner. Træsnit: Rita Crandal. 42 S. Ill. Privattryk.
- En Bog om Bogen Red. af Aage Marcus. Med Forord af Svend Dahl. 488 S. Ill. 40.— Indb. 50.— og 65.—
- Bogen som værktøj. 140 danske Bøger for håndværkere. Litteraturliste nr. 12. Folkebibliotekernes bibliografiske Kontor. 8 S. 25.—
- Bogvennen. Aar bog for Bogkunst og Boghistorie. Udg. af Forening for Boghaandværk under Red. af Svend Dahl. Ny Rk., Bd. 5. 150 S. Ill. 20.—
- Bredsdorff, Elias*: Danish literature in English translation. With a special Hans Christian Andersen supplement. A bibliography. 198 S. 9.—
- Bury, Richard de*: Philobiblon eller Kærligheden til bøger. Overs. med indledning og noter af Niels Haislund. 150 S. 24.—
- Børn og bøger. Tidsskrift for børne- og skolebiblioteker. 3. årg. 4.—
- Børne- og ungdomsbøger fra 1949. Udg. af Folkebibliotekernes bibliografiske Kontor. 8 S. 0.20.
- Christensen, P.*: Fortegnelse over Skrifter af Carl Klitgaard. Særtr. af Vendsysselske Aarbøger 1950. 40 S. 2.—
- Dania polyglotta. Répertoire bibliographique annuel des ouvrages, études, articles, etc. en langues étrangères parus en Danemark. Red. de K. Schmidt-Phiseldeck avec la collaboration de Ingrid Appel. 4. année. 1949. 116 S. 5.— — 5. année. 1949. 142 S. 5.—
- Dansk Bogfortegnelse. Aarskatalog 1949. 99. Aarg. 400 S. 17.— Kart. 18,25.
- Dansk litteraturhistorie, dansk skønlitteratur indtil 1914. Litteraturfortegnelse til brug på Statens Biblioteksskole. 3. udg. 54 S. 4,75.
- Dansk tidsskrift-index. Systematisk fortegnelse over indholdet af ca. 300 danske og en del andre nordiske tidsskrifter. Udg. af Statens Bibliotekstilsyn. 35. årg. 1949. 538 S. 10.—
- Danske Bibelarbejder fra Reformationstiden. Genudg. i Facsimile af Det danske Sprog- og Litteraturselskab. Med sprog- og boghistoriske Indledninger ved Bertil Molde og Volmer Rosenkilde. 1–3. 1956 S. 60.—
- Fiskerfortællinger. Folkebibliotekernes litteraturlister nr. 10. 4 S. 0.25.
- Fortegnelse over Børne- og ungdomsbøger. 6. udg. Udarb. af Helga Møllerup, Bodil Normann, Eleonora Sørensen og Chr. Winther. Ill. af Gerda Nystad. 72 S. 1.50.
- From, L.P.*: Odense Bogbinderlaug's Historie. Udg. i Anl. af Laugets 50 Aars Jubilæum 1947 (1948) 214 S. Ill. Ikke i Handelen.
- Godt bogarbejde 1949. Resultatet af den af Komitéen for godt Bogarbejde foretagne bedømmelse af bøger, udkommet i året 1949. Udg. af Forening for Boghaandværk. 30 S. Ikke i Handelen.

VOLMER ROSENKILDE

- Grafisk årbog 1950. Udg. af Dansk typografforbund. Red.: Svend Johansen, Fr.Hjorth, H.Thejls. 180 S. Ill. Ikke i Handelen.
- Index medicus Danicus. Published by The University Library, Copenhagen, scientific and medical department. Ed. by A.G.Drachmann. Vol. I. 4 nos. pr. vol. 25.—
- Janner, *Oswald*: Bogbinder August Sandgren 1893–1934. 42 S. 1949. Sandgren-Klubben. Ikke i Handelen.
- Jensen, *E. Allerslev*, og *Torben Nielsen*: Dansk bibliotekslitteratur. Bidrag til en bibliografi. Under medvirken af Viggo Bredsdorff og Else Nygaard. 210 S. 20.—
- Johansen, *Steen*: Bibliografi over N.F.S.Grundtvigs Skrifter II. 1837–1849. 386 S., 8 Tvl. 28.—
- Johansen, *Svend*: Rotationspressen. Fra formskærere til maskinsættere og fra håndpresse over hurtigpresse til rotationspresse. Udg. af Socialdemokraten Nytår 1950. 24 S. Ill. 1949. Ikke i Handelen.
- Kirkegaard, *Preben*: The public libraries in Denmark. Danish information handbooks. 104 S. Ill., 10 Tvlr. 7.—
- Kommunal tidsskrift-index. Udg. af Københavns Rådhusbibliotek. 1–2 årg., 12 nr. årlig. 1949–50. Årlig 7.20.
- Kumlien, *Akke*: Kunstneren og Bogkunsten. Nytaar 1950. 4 S. Ikke i Handelen.
- la Cour, *Tage*: Kristian Kongstads Exlibris. 16 S. 32 Tvlr. 9.75.
- la Cour, *Tage*: Om den Agtelse, vi skylder den skønne Bog. 20 S. Ikke i Handelen.
- Libri. International library review. General editors: Jean Anker and Svend Dahl. Vol. I. 4 nos. pr. vol. 40.—
- Libri et homines. Viggo Naae tilegnet på 50-års fødselsdagen den 3. maj 1949. 52 S. Ill. Grafisk Cirkel, 125 numm. Eks. Ikke i Handelen.
- Læs med plan. Litteraturvejledninger udg. af Folkebibliotekernes bibliografiske Kontor. Nr. 34 (Sigurd Krogh:) Forfatningskampen 1866–1901. 6 S. –.40. – Nr. 47. (Aa.H. Kamp:) Erhvervsgeografi. 6 S. –.40. – Nr. 48. (F.J.Billeskov Jansen:) Søren Kirkegaard. 6 S. –.40. – Nr. 49. (Drude Lange:) F.M.Dostojevskij. 1821–81. 6 S. –.40. – Nr. 50–51. (N. Kaae:) Afrika på kryds og tværs. 12 S. Ill. –.80. – Nr. 52. (Anna Elisa Møldrup:) Jødernes Historie. 6 S. –.40.
- Marcus, *Aage*: Om at læse. Et kapitel fra »En Bog om Bogen«. 16 S. 9.50.
- Moegreen, *Charles*: Bogtrykkerkunstens Historie. Lærebog i Typografi Hft. 1. 2. Opl. 44 S. 4.75.
- Nordlunde, *C. Volmer*: Sixty years of Danish book-printing. 10. S. Udg. af Forening for Boghaandværk. Ikke i Handelen.
- Nordlundes Bogtrykkeri. Skrifter 1950. 150 S. Ill. Indb. 17.50.
- Olsen, *Werner E.*: Hvad kendte Mænd har sagt om Bogtrykkerkunst. Ill. af Des Asmusen. 14 S. Ikke i Handelen.
- Pelt, *Kai*: Ti Aar i Skjern som Bogtrykker. Tegn. af Ellegaard Frederiksen. 16 S. Ill. 1948. Ikke i Handelen.
- Pelt, *Kai*: Tabel- og Skemasats. Lærebog i Typografi. Hft. 3. 28 S. Ill. 3.—
- 80 Louis Pio breve og en bibliografi. Udg. af Børge Schmidt. 110 S. Ill. 7.50.

DANSK BIBLIOFILI 1950

- Reimer-Nielsen, E.*: Reproduktionsteknik. Lærebog i Typografi. Hft. 23. 64 S. Ill. 6.-
- Schmidts* Skriftatlas. Tekst og vejledende Ill.: Svend Schmidt. Landkort og Kapitelvignetter: Gustav Hjortlund. 168 S. inkl. 67 Tvlr. Ill. 4to. 52.50.
- Svenstrup, Carl*: Den gamle Boglade: F.C.Lunds Enke. 8 S. Ill. 4to. 1.-
- Vigen, Anders, Julius Wreschner* og *Svend Kragh-Jacobsen*: Langkjærs bogtrykkeri. En kvist mellem tårne. Tegn. af Mads Stage. 88 S. Ill. 4to. Ikke i Handelen.

C. Volmer Nordlunde

FORENING FOR BOGHAANDVÆRK

BERETNING FOR 1950

I de senere aar har vi kunnet glæde os over den anerkendelse, der er blevet vore udvalgte bøger til del ved udstillinger i udlandet, men en vurdering af den almindelige forlagsproduktion, set udefra, har vi savnet. Da det er arbejdet for den, der er Foreningens egentlige maal, kan der være god grund til at citere Mrs Beatrice Warde's udtalelser ved et foredrag i Københavns-afdelingen, hvor bl.a. Penguin-klassikerne blev omtalt. I den forbindelse kom hun ind paa en vurdering af de danske forlagsbøger: »Selv om Deres billige eller almindelige bøger ikke for tiden har den prestige, det præg af fagstolthed, som De finder f.eks. i Penguin-klassikerne, skal De huske paa, at det kun er et spørgsmaal om tid, hvornaar Deres ledende forlæggere naar det tilsvarende niveau. Danskernes dygtighed i formgivning af møbler til billige priser viser, at De har den rette fundamentale indstilling — den skal blot overføres til den trykte bogs problemer.«

Vurderingen er hensynsfuld og klar. Sammenholder man den med en udtalelse af Akke Kumlien, der gik ud paa, at vort haandværksmæssige arbejde var godt, kan man slutte, at vi særlig skal have opmærksomheden henvendt paa formgivningen, d.v.s. bogens tilrettelæggelse i alle enkeltheder ved en enkelt mand: bogkonsulenten. Bestyrelsen har fundet det rimeligt, at Foreningen ogsaa interesserede sig for dette led i bogfremstillingen; den har derfor overdraget Erik Ellegaard Frederiksen at tilrettelægge Bogvennen 1951, medens Viggo Naae tager sig af bogen om August Sandgren, der skulde udkomme til efteraaret. Desuden er overlærer Christian Petersen i gang med prøvesiderne til vicedadsbibliotekar J. Lehm-Laursens bibliografi over dansk litteratur om boghaandværket, der formentlig kan udkomme i 1952.

Komitéen for udvælgelse af godt bogarbejde har ved udvælgelsen af bøgerne fra 1950 ændret sin arbejdsform. I et plenarmøde udtages de bøger, der kan komme i betragtning; de gennemgaas af komitéens teknikere, som udarbejder skriftlige kommentarer, hvorefter man ved et nyt plenarmøde foretager den sidste sortering; de ca. tredive bøger, der optages i fortegnelsen, gennemgaas af tre »civile« komitémedlemmer, som skriver kommentarerne, der forelægges komitéen. De udvalgte bøger deles i to grupper: en, hvor bøgerne er fuldt tilfredsstillende, og en, hvis bøger har gode enkeltheder. Denne reform giver klarere linier end tidligere, og der er næppe tvivl om, at den vil blive til gavn for bogproduktionen.

I samarbejde med Fagskolen for Boghaandværk og Den grafiske Højskole har Foreningen taget initiativet til et *kursus i bogtypografi* for bogtrykkere og typografer. Erik Elle-

BERETNING FOR 1950

gaard Frederiksen har gennemgaaet enkelthederne i bogens tilrettelæggelse; i forbindelse med skitseringsøvelser er der blevet arbejdet i fagskolens sætterier. E. Philip har gennemgaaet skrifternes historie med henblik paa et af de vigtigste punkter i en bogtrykkers uddannelse: vurderingen af bogskrifternes kvalitet. Betydningen af et saadant kursus ligger ikke blot i de rent praktiske resultater, men ogsaa deri, at æstetiske problemer bliver diskuteret, for det er i ikke ringe grad dem, der er afgørende for bogtrykkets kvalitet og dermed for dansk boghaandværks fremtid.

Bestyrelsen lægger megen vægt paa, at forbindelsen mellem Foreningen og Fagskolen, der har været afbrudt i tredive aar, er blevet genoptaget; den haaber at kunne udvide undervisningen og derved realisere F. Hendriksens oprindelige tanke: at skabe en højskole, hvor mestre og svende kan faa en videregaaende uddannelse. Da erfaringerne fra dette kursus har været gode, vil bestyrelsen prøve paa at starte et tilsvarende kursus for bogbindere.

Foreningen har udsendt to *publikationer*, *Bogvennen* og *Jysk Sinnelaw*, en antologi af jyske digte, redigeret af professor Peter Skautrup og illustreret af Marlie Brande. Med hensyn til trykningen af Foreningens bøger har bestyrelsen fundet det rigtigst at lade denne udføre hos forskellige bogtrykkere, idet vi mener, at det stimulerer interessen for Foreningens arbejde. Vi har sørget for, at ogsaa provinsens bogtrykkere har faaet del i udførelsen af publikationerne. Hidtil har Andelsbogtrykkeriet i Odense, Simon Gullander i Skjern og Hanberg i Aarhus trykt for os, og Louis Rasmussen, Ringkøbing, skal trykke *Bogvennen* 1951. I *Bogvennen* har vi lagt vægt paa at anvende en ny skrift hvert aar for derved at give bogproducenterne lejlighed til at se forskellige skrifter i brug under ensartede vilkaar.

Forbindelsen med udlandet er blevet udvidet, idet vi har sendt de udvalgte bøger fra 1948 til amerikanske universitetsbiblioteker. Bøgerne fra 1949 er som sædvanlig sendt til National Book League's internationale udstilling i London. Endvidere har vi deltaget i en international udstilling af bogomslag i Victoria & Albert Museet. Denne udstilling kommer hertil i efteraaret 1951.

Medlemstallet var 2580 den 1. januar 1951; det er en tilbagegang paa 50, der formentlig skyldes kontingentforhøjelsen.

Nedenstaaende oversigt viser medlemstallet for de sidste tre aar og fordelingen i grupperne.

	1. januar	1949	1950	1951
Biblioteker		242	245	252
Bogbinderi		165	182	178
Boghandel		497	472	449
Bogtryk		434	408	409
Andre grafiske virksomheder ...		157	158	136
		1498	1465	1424
Andre medlemmer		1114	1165	1156

Ialt		2612	2630	2580

C. VOLMER NORDLUNDE

Bestyrelsen takker staten og de institutioner, som har givet bidrag til Foreningens arbejde, samt de medlemmer, der har paataget sig arbejdet i de forskellige udvalg.

KØBENHAVNS-AFDELINGEN

Paa generalforsamlingen den 15. marts valgtes bogtrykker Henry Thejls til formand. Til bestyrelsen nyvalgtes stadsbibliotekar Carl Thomsen og genvalgtes kunsthistorikeren fru Merete Bodelsen, direktør Asger Fischer, bogbindermester F. Müller og overfaktor Aage Wantzin.

Der har været tre mødeaftener: Foredrag af direktør Asger Fischer om forlagsbøgerne, udstilling af udvalgte amerikanske bøger med foredrag af mag. art. Edw. C. J. Wolf, og foredrag af tegneren Erik Ellegaard Frederiksen: Dansk bogtryk set med en tegners øjne.

ODENSE-AFDELINGEN

Der har i aarets løb været afholdt 8 medlemsmøder, hvoraf 4 var fællesmøder med Centralbiblioteket og Arbejdernes Oplysningsforbund. Disse sidste havde udelukkende litterært program, et enkelt var besøgt af ca. 200, de øvrige havde kun ringe tilslutning. 8 møder paa eet aar er vist nok for mange for afdelingen. De 90 amerikanske bøger var udstillet i 14 dage og vakte interesse.

AARHUS-AFDELINGEN

3 møder har været afholdt, hvoriblandt en propagandaaften paa baggrund af udsendelsen af »Jysk Sinnelaw«. Professor Skautrup holdt et fortræffeligt foredrag, og skuespillerinden Anna Hagen læste jyske digte. Der var udsendt 1200 indbydelser; mødet var godt besøgt og gav nogen tilgang af nye medlemmer. Desuden har afdelingen besøgt Hamerschmidts Klichéanstalt, og ved generalforsamlingen var udstillet bogbind fra perioden 1850—1900.

AALBORG-AFDELINGEN

I forbindelse med generalforsamlingen den 18. april holdt boghandler Volmer Rosenkilde et foredrag om antikvariske fund og andet af en antikvars oplevelser; der vistest en del gamle, sjældne bøger. Den 3. september var der udflugt til »Jenle«, hvor fru Nanna Aakjær og datteren, fru Solvejg Bjerre, viste os Aakjærs arbejdsværelse og bibliotek.

ENGLISH SUMMARIES

Erik Fischer

FOUR MODERN FRENCH BOOK-ARTISTS

In this essay, the author has tried to define some of the trends in book-illustration in France during the last few decades, such as they are revealed in the works of the four presumably most significant artists: Segonzac, Dufy, Rouault, and Matisse. As an introduction, three works are considered, each, by virtue of its special graphic technique, typical of the break-through of modern art into the realm of books. Bonnard's edition of Verlaine's 'Parallèlement' (1900) is a significant new formulation of the book embellished by *lithographs*, and was perhaps inspired by one or two volumes in the private collections of Lautrec and Rodin, which the two artists had decorated with drawings and water-colours for their own diversion; it is the first occasion on which the illustrator, realizing the technical possibilities of lithography, has contrived to give his book such an air of improvisation and individuality that every single copy seems unique in itself. Dufy's edition of Apollinaire's 'Le Bestiaire' (1911) is the first modern French book to be illustrated with *woodcuts*; stylistically, it springs from the wood-engravings of the 'nineties' and the violent arguments, raging in England and France alike, about the place of woodcuts in the art of the book; in execution, however, it closely follows its avowed predecessors – the block-books and the pictorial sheets. In Segonzac's illustrations, we see the arrival of the *etching*. After continuous experiments to find a harmonious combination of etching and letterpress and to avoid the disturbing effect of the plate edge, he presents his achievements for the first time in the edition of C.-L. Philippe's 'Bubu de Montparnasse' (1929); apparently he owes much to the inspiration of Bonnard's lithographic freedom in 'Parallèlement' and – in the matter of technique – to the same artist's illustrations of Mirbeau's 'Dingo' (1924).

Segonzac's illustrations in 'Bubu' and in Gignoux's 'L'Appel du Clown' (1930) show him to be an ingenious pictorial commentator, with a fantastic talent for visualizing that expresses itself through an enormous range of tones and a nicety of detail; and in the aesthetic blending of illustration and text he performs wonders in the way of allowing the eye to dwell on words and pictures alike, simultaneously. In his edition of Colette's 'La Treille Muscate' (1932) he seeks to cut off the text more sharply from the illustrations, whilst making them, if anything, intrinsically richer than ever; yet he preserves his

ENGLISH SUMMARIES

original 'ouverture' manner: picture follows picture, showing the author and the setting before the curtain rises for the real action to begin. This principle was fully developed in 'L'Appel du Clown', and it has a counterpart in Picasso's introduction to the edition of Balzac's 'Le Chef d'Oeuvre Inconnu' (1931) with its fifty-five capricious bars distributed over sixteen pages. For sheer beauty of form, Segonzac's 'Georgiques' (1947) ranks as one of the undoubted masterpieces of the period, but it is as if, for the sake of this beauty, he has taken the book beyond the natural limits of what a book should be.

With his illustrations to Mallarmé's 'Madrigaux' (1920), Dufy plunges into an extravagant affectation of Dandyism, in dainty pastiches of the *fin de siècle* world of ritual: a book that is as gay and simple as a children's book. His edition of Montfort's 'La Belle Enfant' (1930) seems to have been influenced by the technique of Bonnard's 'Dingo' and Segonzac's books; like Segonzac, he works with an enormous concentration of illustrations – almost all confined, in this book, to the chapter headings. It is characteristic of his illustrations that they never portray action, but only settings; yet they are full of happy, humorous philosophy. In his edition of Daudet's 'Tartarin de Tarascon' (1937) he carries out experiments in colour-lithography already begun when cooperating with Cassandre on 'Mon Docteur le Vin' (1936); yet despite many flights of fancy he never attains to the unity and richness of illustration to be found in 'La Belle Enfant'.

Rouault in his illustrations as in his other works, is completely taken up with his scanty, almost Kafkaesque themes. His opportunities as an illustrator are limited by his own feelings about the subjects. With him the aesthetically tinged individualism that first revealed itself in Bonnard's 'Parallèlement' is transformed into a half subconscious desire to preserve all that is purely personal in his modes of expression (for example, he often works on illustrations of his own texts); yet this desire, paradoxically enough, is not balanced by a corresponding ability to subject himself to that millimetre-fine precision on which the traditional art of book-building in Europe is based. Despite the results – apparently so successful – of his cooperation with the wood-engraver, Georges Aubert, in the three great Vollard publications – 'La Réincarnation du Père Ubu' (1932), 'Cirque de l'Étoile Filante' (1938) and 'Passion' (1939) – his first real satisfaction seems to have been attained in a work like 'Divertissement' (1943). For here the text is his own – as it is, too, in 'Paysages Légendaires' (1929) and in 'Cirque' – reproduced in his own handwriting and illustrated with colourprints of gouaches in which modern reproduction technique has done the greatest justice to the real qualities of the originals. This style – one might call it the '*cahier-style*' – may have had a forerunner in a work like Marées-Gesellschaft's edition of Gauguin's 'Noa-Noa' (1926). It has since appeared in the edition of Braque's 'Cahier' (1947), *inter alia*, and shows itself in full bloom in the most recent works of Matisse: 'Jazz' (1947) and 'Poèmes de Charles d'Orléans' (1950). Matisse reached this refinements of artistry after many years of experimenting on the aesthetic balance between two opposite pages and on a style of understatement in illustration – for the first time with his edition of Mallarmé's 'Poésies' (1932).

It is this powerful individualism, urging on the illustrator to complete mastery of his task, to give his own private and personal interpretation, even at the expense of clearness

ENGLISH SUMMARIES

and objectivity, that (according to the author) is the most striking trend in the best of recent book-illustration in France.

H. P. Rohde

FORE-EDGE PAINTINGS

The parsimony of modern edge-decoration has put a temporary stop to a long, variegated, and in many ways most interesting chapter in the history of bookbinding. Edges had already begun to be decorated, presumably, as early as in the 10th century, whilst Cyriel Davenport in 1896 considered the oldest preserved copy to date from the 14th century. Recently, in The Royal Library in Copenhagen, there was brought to light a manuscript (coll. Thott 12 fol.) of which the edge-decoration, to judge by its style, can be taken as dating from the 12th century.

Edge-decoration can hardly have been widely practised before its heyday in the 16th century, when it was almost an everyday phenomenon, occurring in infinite variety. An exceptionally plain and forcible example is the edge of a book that belonged to Julius Echter, Prince Bishop of Würzburg; this book is now in The Royal Library.

By the middle of the 17th century, when edge-decoration was beginning to be simplified and to assume its present appearance, there occurs that strange palingenesis, consisting in a twofold decoration of the fore-edge: gilding on the edges themselves and then, a trifle into the pages, a further decoration – visible only when the book is opened in a particular manner. Whilst in France it was restricted to marbling under the gilt, in England it ran to complete pictures (fore-edge paintings). The Royal Library possesses several examples of the French version – which was common up to the time of the Revolution – whereas the English, which is far more rare, has hitherto not been represented in public collections in Denmark. It was not until quite recently that Mr. Palle Birkelund, following up a forgotten paragraph in a Copenhagen directory, dated 1794, discovered in the 2nd Department of the University Library, a book whose edges were decorated by one Lewis, the man who probably introduced fore-edge painting in England. This find is all the more interesting since, as far as we know, there has hitherto been very few acknowledged fore-edge paintings by Lewis; one on a Bible in New York Public Library is mentioned by Carl J. Weber in his book '1,001 Fore-edge Paintings.'

Whilst the New York specimen is signed: 'ST Lewis fecit anno Dom. 1653,' the Copenhagen specimen – which was printed in 1654 – bears the inscription: 'ST Lewis Londini fecit.' This peculiar form of fore-edge painting is so eminently suited to the contents of the book (Walter Charleton: 'Fabrik of Science Natural'), which postulates that the world is compounded of atoms, that one is tempted to assume that Charleton himself got Lewis to execute the painting for his book.

Since the paragraph in the 1794 directory, which led to the discovery of this volume, is also understood to contain the first known reference to the origin of 'hidden' fore-edge painting, it is worth while noting that it suggests that the invention was made in England and not made use of in France until later on.

ENGLISH SUMMARIES

Lewis's style of edge-decoration, which was purely decorative, lasted only until about 1700. About the middle of the 18th century, the art was revived by Edwards, of Halifax; he gave it the character of landscape-painting. Production was now very much livelier than it had been in Lewis's time, although the art was still an exclusive one. The Royal Library has only just lately acquired a specimen of the Edwards manner, whereas over a thousand have found their way into American collections.

The golden age of the period lasted from about 1780 to about 1830, after which the art fell into a decline. It is not until after this time that imitations begin to appear in other countries. Weber informs us that the Americans began in 1853 at the earliest; yet already in the 1840's, presumably, fore-edge paintings were being executed in Denmark. Mr. Falck-Rasmussen, Copenhagen bookbinder, has in his possession a volume with a fore-edge painting by the Danish bookbinder, Anders Christian Falck († 1853). A photographic reproduction of still another fore-edge painting of the same bookbinder is in the possession of Mr. Falck-Rasmussen, but the present owner of the binding itself is unknown. Mr. Falck-Rasmussen's specimen, by the way, is peculiar in that all three edges are decorated.

Fore-edge paintings are still being made in England and America, but nowadays the art bears the unmistakable taint of commercialism and is devoid of that close relationship with contemporary life and culture which it enjoyed in the days of Lewis and Edwards of Halifax.

Poul Carit Andersen

MY HENRIK PONTOPPIDAN COLLECTION

The author gives an account of a collection of books, manuscripts and slips in his possession, treating of Henrik Pontoppidan, the Danish author and Noble Prize winner, about whom in 1934 he brought out a biography and a bibliography. Henrik Pontoppidan made his first appearance in 1881 and has written about 300 short stories and sketches; about 50 greater or smaller novels in volumes are grouped around the principal works 'Lykke-Per', 'Det forjættede Land' and 'De dødes Rige'. In Carit Andersen's collection you will find most of the first prints and very many dedication-copies mainly sent to Danish colleagues. A comprehensive collection of letters gives valuable material for the history of literature. In a special part of the collection are the books sent to Henrik Pontoppidan from foreign great personalities with dedications, and copies of Henrik Pontoppidan's books translated into Bulgarian, English, French, Dutch, Polish, Portuguese, Russian, Swedish, German, and Hungarian. In the end of the article the discovery is related of a Henrik Pontoppidan-poem so far unknown.

Else Glahn

WRITING AND CALLIGRAPHY IN CHINA

During recent years, the West has taken an increasing interest in the culture of the Far East. One means of access to it is the Chinese written language, whose very nature makes

ENGLISH SUMMARIES

it possible for the same written word, despite various local peculiarities of pronunciation, to be understood in the same way all over China and often in Japan, Manchuria, Korea, and Indo-China too; moreover, it enables a Chinaman to read a text dating from 4-500 B. C. with approximately the same facility with which he reads his newspaper. In this way, the character of the written language has helped to preserve the continuity of Chinese civilization.

The Chinese themselves regard their writing with profound reverence, and have woven divers legends about its origin. The earliest factual information we have about Chinese writing comes from the discovery of a number of tortoise shells and bones bearing inscriptions some four thousand years old. These first signs were pictorial, but with the passage of time they have undergone many changes, partly as a result of improved writing materials. To begin with, writing was done on bone, by means of a pointed instrument; later, on split bamboo canes with a pin or short brush; and finally, during the first few centuries A.D., paper was discovered and was written on with a soft hair brush, dipped in China ink. These new materials meant that writing had to be adapted to the strokes of the brush. The first new form of writing was called 'li'; later on came 'ts'ao', a cursive or kind of shorthand writing; then something in between 'li' and 'ts'ao', called 'hsing' (i. e. the running script); and finally 'chen', which fully exploited the possibilities of the brush. 'Chen' is the official form of writing nowadays, whereas 'hsing' is mostly used in correspondence and calligraphy.

The art of calligraphy in China plays a rôle of such immense importance that we Europeans can scarcely imagine. It ranks with the art of painting, and writers apply the same theories to both painting and writing.

There is a wealth of literature in Chinese on the subject of calligraphy. These writings deal now with the technique of writing, brushwork and writing materials, now with the psychic relations between calligraphy and the work in hand; above all, they are concerned with the expressions to be elicited from this abstract art. Contempt is evinced for all that is static, all that is symmetrical: 'Characters which are flat and even, alike above and beneath, symmetrical in front and behind, are not calligraphy; they are only 'dots and dashes.' Rhythm and movement are demanded: 'The true beauty of the art of writing lies not in the written word itself, but in the effect of boundless motion; line after line must have life-giving nerves; character after character must seek vital rhythm.'

This conception of the dynamic principle belongs to the world of sensuous imagination, not to the clear lofty atmosphere of the intellect; its roots go deep down into the pantheistic Chinese attitude to life.

2900 eksemplarer

Papir fra De Forenede Papirfabriker

Maskinsat med 10 punkt Linotype Garamond

Clichéerne fra F. Hendriksens Reproduktionsatelier

Tilrettelægning: Erik Ellegaard Frederiksen

Trykt i A. Rasmussens Bogtrykkeri

Ringjøbing